

5273
Paaske-Mandag 1846
1846

Grundtvigs prædikenmanuskripter fra 1845-46, fasc. 36,
udgivet januar 2010 af Lars Toftdahl Andersen
i Grundtvig-Byens digitale bibliotek med støtte fra
Tipsmidlerne (2001) og N.F.S. Grundtvigs Fond (2010).

8 ms, 13. april 1846

Paaske-Mandag 1846

Hellige Gud-Fader! – Dit Ord er Sandhed! Dit Ord til os er Aand og Liv! – Troens Ord, som maa høres! ja, Himmelske Fader! gør det ved Din Aand, som Du udsender i Din Søns, Vorherres Jesu Christi Navn, at vi alle, som troe paa ham, maae høre hans Røst og følge ham, saa vi kan see ham med Saligheds Fryd, naar Han kommer igien og indfører sine Velsignede i Dit Herligheds-Rige! Bønhør os i Vorherres Jesu Navn: Fadervor! Du, som er i Himlene!

Saaledes begyndte da med de to Disipler, som gik til Emaus Herrens gode Ord at opfyldes, som han havde sagt: hvor To eller Tre er forsamlede i mit Navn der vil jeg selv være midt iblandt dem, ja, det Ord opfyldtes ret øiensynlig da han kom og vandrede med de To, som ikke alene gik og talde om ham, men hvis Sjæl var hos ham, hvis Hjerter savnede og længdes efter ham, og for alle dem, der gaaer hen og gør ligesaa, er derfor Dagens Evangelium Noget af det mest Tiltalende, Trøsteligste og Glædeligste i hele den Hellige Skrift. Hvor utallige Gange nemlig Herren end siden sin Himmelfart har stadfæstet sit det gode Ord om

de To og Tre, han vil være midt iblandt, hvor opbyggeligt ethvert Vidnesbyrd af sanddrue Læber om hans aandelige Nærværelse end er os, og hvor velsignet end fremfor Alt Ihukommelsen er for dem, som selv erfarede, at han er sandelig ikke langt borte fra Nogen af dem, der i Sandhed kalde paa ham; saa taber dog Dagens Evangelium derved ikke det Mindste af sin Liflighed, men vinder meget mere derved baade i Lys og i Rigdoms-Fylde, thi her, hvor Herren var baade aandelig og legemlig tilstæde, kom uventet, men dog, som han var kaldet, talde jævnt med de To, som en Mand med sin Næste og holdt for deres Øine, saa de kiendte ham ikke, men oplyste dem ligefuldt til at see Lys i hans Lys, slukke deres Sorg og forvandlede den til Glæde, her overbevises vi om, at vi forstaaer ham ret, naar vi holder os strængt til Ordet, at han vil selv være midt iblandt dem, der forsamles i og om hans Navn, her opgaaer et himmelsk Lys for os over Alt hvad vi har hørt eller tænke, vi har selv erfaret, om hans virkelige Nærværelse, saa Avnerne ryge fra Kornet, og her lære vi endelig ret at sætte Priis paa det christelige Ven-skab og Broderskab, som midt under Skrøbeligheden hos de to Disipler, der hverken ret kan enes om den fælles Herre og Mester, eller fuldelig slaae Lid til hans Prophet og Opstandelses Vidner, dog velsignes med hans Besøg

Paske-Mandag 1846

og føres til Sammensmeltning i Kiærlighed, hvor han bryder Brødet med dem.

Nu Ch. V. saa lad os da ogsaa idag følges i Aanden med de to Disipler, som gik fra Jerusalem til Emaus, og lægge vel Mærke til baade hvad de talde og tvistedes om, hvordan Herren kom til dem, blandede sig i Samtalen, bilagde Trætten og slukkede Sorgen, og vil igunden gjøre ligedan til Verdens Ende, hvor Faa eller Mange i Sandhed forsamles til og om hans Navn!

Hvad det nu var de to Disipler talde og tvistedes om, da de gik og var bedrøvede, det siger *Kleophas* os med det Samme, han siger Herren det, saa al deres Tale dreiede sig om *Jesus*, den *Korsfæstede*, som en stor Prophet, mægtig i Ord og Gierning for Gud og al Verden, til hvem de begge havde sat deres *Haab*, som Israels Gienløser, men hvad de tvistedes om, var, hvorvidt man turde fæste Lid til Kvindernes Vidnesbyrd, som havde

været tidlig om Morgenen ved Graven og sagde, de havde seet en Guds Engel, som forkyndte dem, at Jesus, den Korsfæstede, var opstanden fra de Døde.

Dernæst høre vi, at Herren kom til dem som en Vandringsmand og for deres Øine under en fremmed Skikkelse, saa de kiendte ham ikke, og da de havde sagt ham, hvad de talde og tvistedes om, da lastede han dem Begge, fordi de ikke uindskrænket fæstede Tro til hvad Propheterne, som talde Guds Ord, havde spaaet om Messias eller Christus, og beviiste dem af alle

Paske-Mandag 1846

Skrifterne, at Lidelsen og Døden var, hvad Verdens Frelser maatte giennemgaae men skulde overstaae og saa indgaae til sin Herlighed, men hans Tale var ikke blot skarp og klar, den var ogsaa saa venlig og kiærlig, at deres Hjerter brændte i dem, og de fik ham begge saa kiær, at da han vilde gaae fra dem, holdt de paa ham og sagde til ham med een Mund: bliv hos os, thi det lakker ad Aften og Dagen hælder. Saaledes bilagde han deres Trætte og forenede dem i Troen, og blev saa hos dem, til de Begge kiendte deres opstandne Frelser, Herre og Mester i ham under Brøds-Brydelsen.

Hvad nu herved maa falde alvorlige Christne paa Sinde til alle Tider, det er først, at de kan vente Herrens Besøg, som troe paa hans Ord, sætter deres Haab til ham, sørge over den Uret, hans Fiender gjør ham, og længes inderlig efter ham, men at de, som gjør det, kan være visse paa, han glemmer dem ikke, men vil, før de veed det, staae midt iblandt dem, efter sit Ord.

Dernæst lære de, at Herren ikke vil kiendes paa den udvortes Skikkelse, ikke kiendes paa det Synlige, men paa det Usynlige, paa Sandheden, Lyset og Livet i hans Tale, overensstemmende med den Hellige Skrift; thi vilde Herren ene kiendes herpaa, da han ogsaa legemlig aabenbarede sig, hvormeget mere da, hvor han blot aabenbarer sig aandelig! Og Ch. V. dette er en stor og vigtig Oplysning i saa dunkel en Sag, som det nødvendig maa være med Herrens hemmelige Besøg hos Støvets Børn, thi her seer vi, det er Ordet, det levende, myndige, dybt indtrængende, kiærlige, glødende Ord, hvorpaa vi skal kiende Herren og den Hellige Skrift, som derved bliver lys og levende for os.

Paske-Mandag 1846

Endelig kan og skal alle Christne lære heraf, at Brøds-Brydelsen ved Herrens Bord, som er den *Hellige Nadver*, den har det hellige Øieblik, hvori Disiplerne overbevises om deres opstandne Herres og Mesters virkelige Nærværelse, ligesom det er der, han udtrykkelig kiendes ved Sine, og siger dem frit, at det er for deres Skyld, han udøste sit Blod, og at det derfor ei er blot lignelseviis, men virkeligt, i Gierning og Sandhed, at de skal leve ved ham, som han lever ved Faderen, ja, være Eet med ham, ligesom Faderen og han er Eet.

Saa frugtbart kan og skal Dagens Evangelium være for alle Christne, til alle Tider, som høre, elske og giemme det i deres Hjerter, men det har desuden en ganske egen Velsignelse for os, i vor Tid og under vore Omstændigheder, som maa gjøre os det dobbelt lærerigt og dobbelt trøsteligt og dyrebart.

Ja m. V. vore Dage har en ganske besynderlig Lighed med de tre Dage, da den korsfæstede Herre og Frelser laae i Graven, men opstod seierrig fra de Døde, og skøndt Verden saae ham aldrig mere, aabenbarede sig for sine sande Disipler, trøstede dem med en evig Trøst og forvandlede deres dybe Sorg til en høi og himmelsk Glæde, og derfor føle vi, at hvert Ord om Herrens Opstandelse, om Vagten ved hans Grav og Seiglet paa Stenen, om Engelen i Lynildsdragt og Kvinderne med Salven, om Peder og Johannes, som kappedes til Graven, om de to Disipler

Paske-Mandag 1846

som gik til Emaus med Herren og tilbage til Jerusalem med det glade Budskab, om de Elleve og om Tivleren Thomas, ja, hvert Træk i de vidunderlige fyrretive Løbedage mellem Opstandelsen og Himmelfarten, da Herren kom og svandt, som Lynet, der fa-

rer fra Øst til Vest, da Legem og Aand, Billed og Virkelighed, Spaadom og Opfyldelse, Jordisk og Himmelsk saa vidunderlig mødes, at Disiplerne af Glæde og Forundring neppe tør troe deres egne Øine og Øren, alt Dette tiltaler os paa en ganske egen Maade, har netop for os et eget Lys, en egen Liflighed og Velsignelse.

Og see, dette er igien ret udtrykkelig og øiensynlig Tilfældet med Dagens Evangelium om de to Disipler, som gik til Emaus, og fik, før de vidste det, Herren selv til Trediemand og Ledsager, til Voldgiftsmand i deres Trætte, til Lærer i den rette Skriftklogskab og til Trøster over al deres Sorg og Bedrøvelse, ja fik, da det stundede til Natten, en himmelsk Aftenrøde, som blev hos dem, saa de fælde i de brændende Hjerter, at Morgenrøden giærede i dem, saa de havde intet at frygte for Nattens Forfærdelse, de var visse paa, at Solen, Evighedens Soel skulde ikke blot opgaae for deres Øine, men i deres Øie, efter hans Ord: de skal skinne som Solen i min Faders Rige.

Paske-Mandag 1846

Ja m. V. I veed det vel Alle, vi som troe paa den korsfæstede Herre Jesus, og sætte vort Haab til ham, som den store, som den eneste Gienløser fra Synd og Død, vi har ogsaa en Tvist og Trætte imellem os, vist nok ikke om hans Opstandelse fra de Døde paa den tredie Dag, som vi Alle bekiende, og som er for os tilstrækkelig bevidnet ikke blot af de tolv Apostler men af de atten Aarhundreder, som tale med hinanden derom, men dog en Tvist og Trætte om noget Lignende, om hans Opstandelses Kraft, om hans virkelige Nærværelse hos os, ved Ordet i vor Mund og i vort Hjerter, det Troens Ord, som oplader os Skrifterne, og oplyser vore Øine, saa vi kiende ham, naar han bryder Brødet med os. Derom trættes og tvistes nu, kan vi sige med Rette, de to Disipler, som fra Morten Luthers Dage ivrig og venlig skiftede Ord om Jesus den Korsfæstede, som Gienløsningens, Herlighedens Haab, begge troe og bekiende at *Hans Ord* er Klippen hvorpaa Hans Huus er bygget til at trodse Helvedes Porte, Hans Ord er Lyset, hvori vi skal see Lys og Kilden, hvoraf vi skal øse Liv og Trøst og Glæde.

Om dette hans Ord, som glødede paa hans og hans Apostlers Tunger, ligger i Graven og staaer kun lignelseviis op paa de skriftkloge Præ-

Paske-Mandag 1846

dikanterens Læber, eller om det virkelig er staaet op hos os, naar vi troende annamme Ordet, der i Hans Navn tales til os ved Daaben og Nadveren, som Ordet af hans egen Mund, hvoraf Mennesket kan leve, fordi det er Aand og Liv, see derom er Trætten, og det er klart, at den Trætte kan Ingen jævne uden Herren selv, men naar vi levende til-egne os Dagens Evangelium, da føle vi os ogsaa visse paa, Han vil jævne den, før vi veed det, før vi veed meer, end at vort Hjerter brænder i os, naar han taler til os paa Veien og oplader os Skrifterne, saa vi seer, at ogsaa derom talde Propheterne, at hans Ord og hans Menighed skulde aandelig lide Døden med ham, før de indgik til hans Herlighed. Da vil vi enes om at holde paa ham, naar det lakker ad Aften og da vil han holde Nad-
ver med os, saa vi kiende ham, da vil vi haste tilbage til Apostlernes Forsamling, og ei spørge, om vi er faa eller mange, hvor han staaer midt iblandt os og lyser Velsignelsen, den evige Velsignelse som os er lovet i det himmelske Bad!

Ja, det vil han, den naadige og barmhjertige Herre, som elsker sine Egne til Enden og har sagt: min Fred efterlader jeg eder, min Fred giver jeg eder, eders Hjerter forfærdes ikke og frygte sig ikke, jeg vil see eder igien og eders Hjerter skal glædes og Ingen skal tage eders Glæde fra eder Amen!